

תהלים פרק ק"ה

(ה) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה:

ויקרא פרשת אחרי מות פרק טז

(א) וידבר יקוק אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני יקוק וימתו:

(ב) ויאמר יקוק אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת:

(ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה:

(טז) וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם:

(יז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל:

(כט) והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרן והגר הגר בתוככם:

(ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יקוק תטהרו:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף נז עמוד א

א"ל ההוא מינא לרבי חנינא השתא ברי טמאים אתון, דכתיב טמאתה בשוליה. - אמר ליה תא חזי מה כתיב בהו בהשכן אתם בתוך טמאתם, אפילו בזמן שהן טמאין - שכינה שרויה ביניהן.

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק יום הכפורים

אייתא אשיריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר (יחזקאל ל"ו, כ"ה) חזקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו' ואומר (ירמיה י"ז, י"ג) מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל. יש לכוון על דרך מאמר חז"ל (יומא נ"ז א) בהאי מינא דאמר השתא ברי טמאים אתון דכתיב (איכה א', ט') טמאתה בשוליה. אמר ליה כתיב (ויקרא ט"ז, ט"ז) השוכן אתם בתוך טמאותם והוא הפסוק הנאמר ביום הכפורים וכפר על הקדש וגו' השוכן אתם בתוך טמאותם ואחרי זה נאמר (שם, ל') כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' לפני ה' תטהרו. כי ענין השוכן אתם בתוך טמאותם הוא שפינימיות קדושת ישראל לא נתרחק מהשורש הקדושה איך שיהיה על כל פנים יוכל להיות אצלם השכנת והשראת הקדושה כענין יחוד שמוותר בטומאת אשתו נדה. ואחרי זה נאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' לפני ה' תטהרו היינו בסגולת היום הקדוש הזה פועל שיהיה הטהרה בשלימות לפני ה' כביכול שיוכל להיות הזיווג לפני ה' פנים בפנים והיינו על ידי עבודת כהן גדול בקודש הקדשים

כלי יקר ויקרא פרשת אחרי מות פרק טז

ואל יבוא בכל עת אל הקדש. לשון בכל עת אינו מדוקדק כי משמע בכל עת לא יבוא אבל לפרקים יבוא, והאמת אינו כן שהרי אינו בא כי אם פעם אחת בשנה. ואומר אני שטעם איסור ביאתו שמה תלוי בחטאת העם כי עוונותם מבדילין בינם לבין אלהיהם וקלקולם מונע גם ביאת הכהן כי אשמת העם תלויה בו כמו שנאמר (שמות כח א) ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך מתוך בני ישראל, הורה שלא זכה לקריבה זו כי אם מתוך בני ישראל וכשישראל אינן זוכין גם הכהן התלוי בהם אינו זוכה לראות פני השכינה, כי אם ביום כיפור שכל ישראל נמשלו ביום ההוא למלאכי השרת שהם למעלה מן הזמן ואין הזמן שולט בהם, על כן דומה יום קדוש זה כאילו אינו מכלל העת והזמן כי כל ימות השנה בכלל העת דהיינו הזמן חוץ מיום זה:

ורמז לדבר השטן עולה שש"ד וימות החמה במספר שש"ה, להורות שבכל ימות השנה שהשטן והיצר הרע שולט בבריות כולם בכלל העת חוץ מיום זה שאין לשטן ממשלה בו על כן אינו בכלל העת של כל ימות השנה אלא הוא עומד בעצמו נבדל מכל ימות השנה. וכשאמר ואל יבוא בכל עת, רמז שלא יבוא כלל בשום יום שהוא בכלל העת כי אם ביום שאינו בכלל העת והוא ביום מחילה וסליחה שישראל נמשלו בו למלאכי השרת שאינם נופלים תחת העת ואינו בכלל ימות השנה שהשטן המחטיא מושל בהם ועל כן אין דין ששלושם של ישראל יבוא לראות פני השכינה.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת יומא פרק ה

ונוסח תפלה קצרה כך הוא, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שאם היתה שנה זו שחונה תהיה גשומה ולא יעדי עבד שלטן מדבית יהודה, ולא יהו עמך בית ישראל צריכין לפרנסה, ואל תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים. ופירוש שחונה, חמה, תרגום ולא יחם לו ולא שחין ליה, היה מתפלל שימצע ה' אור שנה זו, חו טובה גדולה כללית לאדם ולבהמה, כי כשמזג האור ממוצע מבריאיים גופות החולים, ומתמדת בריאות הבריאים, וראשית לכל הברכות והסיר ה' ממך כל חולי. ואח"כ מתפלל בהתמדת שלטון הצדק והאמת, וזהו תכלית הכל. ואחרי שני הענינים הכלליים האלו מתפלל על ענינים פרטיים לכל בני אדם, שיצליח ה' לכל אדם בעבודתו, ויצליחו עסקיו ומסחרו כדי שלא יצטרך לשאול ולבקש מזולתו. ואח"כ מתפלל שירד הגשם, והוא אמרו ואל תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים, לפי שאינם מתפללים אלא להתמדת השמש וסלוק הגשם. שלא להבעית את ישראל, שלא להפחידם, שאם יתעכב יחושו שמת, לפי שהרבה פעמים מתים כהנים גדולים בקדש הקדשים אם לא היו ראויים או אם שינו דבר במעשה הקטורת, הלא תראה אמרו יתעלה באהרן ולא ימות כי בענן וכו'